Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-03-13

LS 2019-0004

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82)

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att lämna synpunkter på betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen
(SOU 2018:82).

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Region Stockholm yttrar sig över betänkandet Komplettering till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82) enligt bilagt förslag till yttrande.

Regionrådsberedningens motivering

Mot bakgrund av att en ny säkerhetsskyddslagstiftning träder ikraft den 1 april 2019 föreslås i det aktuella betänkandet kompletteringar till denna lagstiftning. Förslaget innebär att ändringar förs in i den nya säkerhetsskyddslagen och att dessa träder ikraft den 1 januari 2021.

Region Stockholm anser att förslagen i betänkandet i huvudsak är befogade och ligger i linje med vad som krävs för att svara upp mot ett förändrat säkerhetsläge i omvärlden. Det är motiverat att införa så kallade kontrollstationer, ett modifierat tillsynsförfarande och sanktionsmöjligheter.

Det finns heller inget att invända mot förslaget att låta Länsstyrelsen i Stockholms län bli ny tillsynsmyndighet för Region Stockholm, men det förutsätter att det även fortsatt finns en rådgivande myndighet för att bistå verksamhetsutövarna. Däremot är Region Stockholms bedömning att utredningens förslag som helhet kommer att medföra ökad

administration och därmed ökade kostnader.

Utredningen gör beklagligt nog skillnad på statliga myndigheter och kommuner och regioner när det gäller att möjligheten att undantas från kravet på att ingå säkerhetsskyddsavtal. Det är Region Stockholms uppfattning att det saknas anledning att i detta sammanhang göra åtskillnad mellan olika offentliga aktörer.

Region Stockholm instämmer även i utredningens uppfattning att det är bra att tydliggöra säkerhetsskyddschefens roll, men menar samtidigt att det måste vara upp till varje verksamhetsutövare att själv bestämma hur säkerhetsskyddsarbetet ska organiseras och ansvaret fördelas.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Förslag till Region Stockholms yttrande över betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82)
Sammanfattning av betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82)

Irene Svenonius

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
SLL Säkerhet och beredskap
Andreas Heuer

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-03-01

RS 2019-0004

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82)

Ärendebeskrivning
Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att lämna synpunkter på betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhets-skyddslagen (SOU 2018:82).

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Förslag till Region Stockholms yttrande över betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82)
Sammanfattning av betänkandet Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82)

Förslag till beslut
Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

> Region Stockholm yttrar sig över betänkandet Komplettering till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82) enligt bilagt förslag till yttrande.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Sammanfattning
En ny säkerhetsskyddslagstiftning träder ikraft den 1 april 2019. I betänkandet föreslås kompletteringar till denna lagstiftning genom att ändringar förs in i den nya säkerhetsskyddslagen. Dessa ändringar föreslås träda ikraft den 1 januari 2021.

Utredningens förslag innebär bland annat en utvidgad skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal. Det lämnas också förslag till utökade förebyggande åtgärder i samband med utkontraktering, upplåtelse eller överlåtelse av verksamhet eller egendom i form av så kallade kontrollstationer. I utredningen finns även förslag om införande av ett sanktionssystem. Vidare

föreslår utredaren att antalet tillsynsmyndigheter utökas och att dessa får utökade befogenheter att genomföra kontroll och ingripanden. Övriga förslag som lämnas är bland annat skärpta krav på uppdatering av säkerhetsskyddsanalys, förtydligande av kopplingen mellan säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsprövning samt förtydligande av säkerhetsskyddschefens roll.

Regionledningskontoret anser att förslagen i betänkandet i huvudsak är befogade och ligger i linje med vad som krävs för att svara upp mot ett förändrat säkerhetsläge i omvärlden. Regionledningskontoret anser således att förslagen om att införa så kallade kontrollstationer, ett modifierat tillsynsförfarande och sanktionsmöjligheter är motiverade. Regionledningskontoret har heller inget att invända mot förslaget att låta Länsstyrelsen i Stockholms län bli ny tillsynsmyndighet för Region Stockholm, men förutsätter att det även fortsatt finns en rådgivande myndighet för att bistå verksamhetsutövarna.

Regionledningskontoret gör dock, till skillnad från utredningen, bedömningen att förslagen som helhet kommer att medföra en ökad administration och därmed ökade kostnader.

Regionledningskontoret delar inte heller utredningens syn när det gäller att i vissa fall undanta statliga myndigheter, men inte kommuner och regioner från kravet på att ingå säkerhetsskyddsavtal. Slutligen anser regionledningskontoret likt utredningen att det är bra att säkerhetsskyddschefens roll tydliggörs, men menar samtidigt att det måste vara upp till varje verksamhetsutövare att själv bestämma hur säkerhetsskyddsarbetet ska organiseras och ansvaret fördelas.

Regionledningskontorets förslag till yttrande i dess helhet framgår av separat bilaga.

Bakgrund
Regeringen beslutade den 23 mars 2017 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att, utifrån säkerhetsskyddslagstiftningen, utreda frågor om utkontraktering av säkerhetskänslig verksamhet, sanktioner och tillsyn (dir. 2017:124). Genom tilläggsdirektiv till utredningen, beslutade den 18 januari 2018, fick utredaren även i uppdrag att analysera och föreslå i vilken utsträckning verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska vara skyldiga att ingå säkerhetsskyddsavtal vid överenskommelser med utomstående som berör den säkerhetskänsliga verksamheten (dir. 2018:2).

Utredningen har bland annat haft i uppdrag att

- kartlägga behovet av att förebygga att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet utsätts för risker i samband med utkontraktering, upplåtelse och överlåtelse av sådan verksamhet, och föreslå olika förebyggande åtgärder, till exempel tillståndsprövning
- föreslå ett system med sanktioner i säkerhetsskyddslagstiftningen
- föreslå hur en ändamålsenlig tillsyn enligt säkerhetsskydds-lagstiftningen ska vara utformad
- analysera och föreslå i vilken utsträckning verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska vara skyldiga att ingå säkerhetsskyddsavtal vid överenskommelser med utomstående som berör den säkerhetskänsliga verksamheten

Utredaren föreslår att skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal utvidgas för att undvika otydligheter om i vilka situationer säkerhetsskyddsavtal ska tecknas. Den utökade skyldigheten innebär att den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska ingå ett säkerhetsskyddsavtal så snart verksamhetsutövaren avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda någon annan form av samverkan eller samarbete med en utomstående part om förfarandet innebär att den utomstående parten kan få ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklass konfidentiell eller högre eller kan ges tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse. Statliga myndigheter föreslås undantas från kravet vid samverkan och samarbete när detta sker mellan en eller flera statliga myndigheter.

Utredaren föreslår vidare att ett system med ett antal förebyggande åtgärder, så kallade kontrollstationer införs

Kontrollstation 1
Särskild säkerhetsbedömning: Verksamhetsutövaren identifierar vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller vilken säkerhetskänslig verksamhet som den utomstående parten kommer att få tillgång till. En *lämplighetsprövning* genomförs sedan för att pröva om förfarandet är lämpligt ur säkerhetsskyddssynpunkt och om det får inledas.

Kontrollstation 2
En *samrådsskyldighet* med tillsynsmyndigheten ska gälla när utomstående kan få tillgång till eller får förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i klass hemlig eller högre utanför verksamhetsutövarens lokaler, ges tillgång

till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse eller ges tillgång till informationssystem utanför verksamhetsutövarens lokaler där åtkomst till systemen kan medföra en allvarlig skada för Sveriges säkerhet. Tillsynsmyndigheten har även i vissa fall möjlighet att besluta om *föreläggande* eller *förbud* mot att förfarandet får genomföras.

Kontrollstation 3
Tillsynsmyndigheten ges möjlighet att *ingripa mot pågående förfaranden* där säkerhetsskyddsavtal krävs och förelägga åtgärder alternativt att förfarandet upphör. Föreläggande får förenas med vite.

Kontrollstation 1 och 2 kommer även att tillämpas vid överlåtelse av viss säkerhetskänslig verksamhet. En överlåtelse föreslås även kunna förklaras ogiltig om den har genomförts trots förbud från tillsynsmyndigheten.

Utredaren föreslår också att antalet tillsynsmyndigheter utökas till att bland annat inkludera sex stycken länsstyrelser. För Region Stockholms del föreslås tillsyn genomföras av Länsstyrelsen i Stockholm istället för som idag av Säkerhetspolisen. Utredaren föreslår vidare att tillsynsmyndigheterna ska ha en vägledande snarare än rådgivande roll.

Enligt utredaren ska det införas sanktionsavgifter. Dessa ska bygga på strikt ansvar. Sanktionsavgifter kan tas ut av de verksamhetsutövare som exempelvis underlåter att vidta säkerhetsskyddsåtgärder eller agerar i strid med villkor som meddelats vid samråd med tillsynsmyndigheten.

Övriga förslag som lämnas är bland annat skärpta krav på uppdatering av säkerhetsskyddsanalys, förtydligande av kopplingen mellan säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsprövning samt förtydligande av säkerhetsskyddschefens roll.

Förvaltningen för utbyggd tunnelbana, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns sjukvårdsområde samt trafikförvaltningen har beretts möjlighet att på tjänstemannanivå lämna synpunkter på betänkandet. I arbetet har även underhandskontakter tagits med Region Skåne, Stockholm stad, Sveriges kommuner och landsting samt Västra Götalandsregionen.

Överväganden
I likhet med vad Region Stockholm (dåvarande Stockholms läns landsting) anförde i sitt yttrande över betänkandet En ny Säkerhetsskyddslag (SOU 2015:25) anser regionledningskontoret att det är viktigt att åstadkomma en så tydlig lagstiftning som möjligt för att undvika att fel och misstag begås.

Ett proaktivt säkerhetsskyddsarbete som utredningen föreslår ligger också i linje med behovet av utveckling inom området. Regionledningskontoret anser därför att förslagen i betänkandet i huvudsak är befogade och ligger i linje med vad som krävs för att svara upp mot ett förändrat säkerhetsläge i omvärlden.

Regionledningskontoret anser således att förslagen om att införa så kallade kontrollstationer, ett modifierat tillsynsförfarande och sanktionsmöjligheter är motiverade. Regionledningskontoret gör dock bedömningen att förslagen som helhet kommer att medföra en ökad administration och därmed ökade kostnader för verksamhetsutövarna.

Regionledningskontoret har inget att invända mot förslaget att låta Länsstyrelsen i Stockholms län bli ny tillsynsmyndighet för Region Stockholm, då myndigheten rimligen besitter en fördjupad kunskap om samhällsviktig verksamhet i sitt geografiska område. För att förändringen ska få önskad effekt vill regionledningskontoret dock påpeka betydelsen av att länsstyrelsen verkligen ges möjlighet att bygga upp en tillsynsorganisation som kan svara mot det arbete som ska utföras. Regionledningskontoret anser också att det oundgängligen även fortsatt krävs en rådgivande myndighet för att bistå verksamhetsutövare om nu, som utredningen föreslår, tillsynsmyndighetens roll renodlas.

Regionledningskontoret delar inte utredningens förslag till ändringar i 2 kap 6 § om att endast statliga myndigheter ska undantas från kravet på säkerhetsskyddsavtal vid samverkan och samarbete som avser något annat än anskaffning av en vara, tjänst eller byggentreprenad. Regionledningskontoret anser inte att det i detta sammanhang finns skäl att skilja på statliga och kommunala myndigheter och att förslaget kommer att medföra en betydande ökning av den administrativa pålagan vilken inte kan anses vara motiverad med hänsyn till att det är offentliga aktörer det gäller. Förslaget väcker också frågor om eventuella krav för samverkan och samarbete mellan verksamheter inom en kommun eller region som exempelvis egna förvaltningar, bolag och kommunförbund.

Regionledningskontoret anser inte heller att det finns skäl till att förändra säkerhetsskyddschefens roll på det sätt som föreslås. De verksamhetsutövare som omfattas av lagstiftningen ser olika ut till form, storlek, ansvar och uppgifter, vilket betyder att det behöver finnas flexibilitet i hur arbetet organiseras och fördelas. Det bör således vara upp till varje verksamhetsutövare att själv bestämma hur säkerhetsskyddsarbetet ska organiseras och ansvaret fördelas.

Regionledningskontorets förslag till yttrande i dess helhet framgår av separat bilaga.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att avge yttrande har inga ekonomiska konsekvenser men vissa av förslagen kommer, om de genomförs, utan tvekan att leda till ökade administrativa kostnader.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Carl Rydingstam
Chef ledningsstab

Beslutsexpediering:
Akt
Justitiedepartementet

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2019-03-01

Regionstyrelsen

YTTRANDE [Dnr]
[Sammanträdesdatum]

Justitiedepartementet
Ju2018/05292/L4

Yttrande över betänkandet Komplettering till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82)

Region Stockholm har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet Komplettering till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:82).

Sammanfattning
I likhet med vad Region Stockholm (dåvarande Stockholms läns landsting) tidigare anfört i yttrande över betänkandet En ny Säkerhetsskyddslag (SOU 2015:25) anser Region Stockholm att det är viktigt att åstadkomma en så tydlig lagstiftning som möjligt för att undvika att fel och misstag begås. Ett proaktivt säkerhetsskyddsarbete som utredningen föreslår ligger också i linje med behovet av utveckling inom området. Region Stockholm anser därför att förslagen i betänkandet i huvudsak är befogade och ligger i linje med vad som krävs för att svara upp mot ett förändrat säkerhetsläge i omvärlden.

Region Stockholm anser att förslagen om att införa så kallade kontrollstationer, ett modifierat tillsynsförfarande och sanktionsmöjligheter är motiverade.

Region Stockholm har inget att invända mot förslaget att låta Länsstyrelsen i Stockholms län bli ny tillsynsmyndighet för Region Stockholm, då myndigheten rimligen besitter en fördjupad kunskap om samhällsviktig verksamhet i sitt geografiska område. För att förändringen ska få önskad effekt vill Region Stockholm dock påpeka betydelsen av att länsstyrelsen verkligen ges möjlighet att bygga upp en tillsynsorganisation som kan svara mot det arbete som ska utföras. Region Stockholm anser också att det oundgängligen även fortsatt krävs en rådgivande myndighet för att bistå verksamhetsutövare om nu, som utredningen föreslår, tillsynsmyndighetens roll renodlas.

Region Stockholm delar inte utredningens förslag till ändringar i 2 kap 6 § om att endast statliga myndigheter ska undantas från kravet på säkerhetsskyddsavtal vid samverkan och samarbete som avser något annat än anskaffning av en vara, tjänst eller byggentreprenad. Region Stockholm anser inte att det i detta sammanhang finns skäl att skilja på statliga och kommunala myndigheter och att förslaget kommer att medföra en betydande ökning av den administrativa pålagan vilken inte kan anses vara motiverad med hänsyn till att det är offentliga aktörer det gäller. Förslaget väcker också frågor om eventuella krav för samverkan och samarbete mellan verksamheter inom en kommun eller region som exempelvis egna förvaltningar, bolag och kommunförbund.

Region Stockholm anser inte heller att det finns skäl till att förändra säkerhetsskyddschefens roll på det sätt som föreslås. De verksamhetsutövare som omfattas av lagstiftningen ser olika ut till form, storlek, ansvar och uppgifter, vilket betyder att det behöver finnas flexibilitet i hur arbetet organiseras och fördelas. Det bör således vara upp till varje verksamhetsutövare att själv bestämma hur säkerhetsskyddsarbetet ska organiseras och ansvaret fördelas.

Slutligen gör Region Stockholm bedömningen att vissa av förslagen, om de genomförs, utan tvekan kommer att leda till ökade administrativa kostnader för verksamhetsutövarna.

Sammanfattning

Vad är säkerhetsskydd

Med säkerhetsskydd avses skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spionerі, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Säkerhetsskyddslagen skyddar verksamheter som har betydelse för Sveriges säkerhet ur ett nationellt perspektiv. Detta innebär att många verksamheter kan vara samhällsviktiga utan att de för den sakens skull anses som säkerhetskänsliga i säkerhetsskyddslagens mening. Det handlar alltså om skydd för de allra mest skyddsvärda verksamheterna mot i första hand antagonistiska angrepp. Säkerhetsskydd avser också verksamhet som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd.

Vårt uppdrag

Den 16 maj 2018 antog riksdagen en ny säkerhetsskyddslag som träder i kraft den 1 april 2019 (rskr. 2017/18:289, SFS 2018:585). Samtidigt träder säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) i kraft. I betänkandet kallar vi lagen och förordningen för *nya säkerhetsskyddslagen* respektive *nya säkerhetsskyddsförordningen*. Den hittills gällande säkerhetsskyddslagen (1996:627) och säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) kallar vi för *gamla säkerhetsskyddslagen* respektive *gamla säkerhetsskyddsförordningen.*

Den nya regleringen bygger i stora delar på de förslag som lämnades i betänkandet *En ny säkerhetsskyddslag* (SOU 2015:25). Vi har i uppdrag att i vissa delar komplettera de förslag som lämnades där. Vi ska lämna fullständiga författningsförslag, men inte överväga ändringar i grundlag. Vi ska bl.a.

– kartlägga behovet av att förebygga att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet utsätts för risker i samband med utkontraktering, upplåtelse och överlåtelse av sådan verksamhet, och föreslå olika förebyggande åtgärder, t.ex. tillståndsprövning,
– föreslå ett system med sanktioner i säkerhetsskyddslagstiftningen,
– föreslå hur en ändamålsenlig tillsyn enligt säkerhetsskyddslagstiftningen ska vara utformad, och
– analysera och föreslå i vilken utsträckning verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska vara skyldiga att ingå säkerhetsskyddsavtal vid överenskommelser med utomstående som berör den säkerhetskänsliga verksamheten.

Våra huvudsakliga förslag sammanfattas i det följande.

Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal utvidgas

Skyddet ska upprätthållas oavsett var verksamheten bedrivs

En grundläggande princip inom säkerhetsskyddet är att de intressen som lagstiftningen slår vakt om bör ha samma skydd oavsett om verksamheten bedrivs av det allmänna eller av enskilda. Bestämmelserna om säkerhetsskyddsavtal är ett uttryck för denna princip. Enligt 2 kap. 6 § nya säkerhetsskyddslagen ska statliga myndigheter, kommuner och landsting som avser att genomföra en upphandling och ingå ett avtal om varor, tjänster eller byggentreprenader i vissa fall vara skyldiga att ingå ett säkerhetsskyddsavtal med leverantören. I avtalet ska det anges hur kraven på säkerhetsskydd ska tillgodoses. Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal kommer enligt reglerna att gälla även för enskilda verksamhetsutövare i motsvarande situationer. En utgångspunkt för våra resonemang om en utvidgad skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal är att informationens eller verksamhetens skydd ska upprätthållas när en aktör som bedriver säkerhetskänslig verksamhet avser att ge någon utomstående tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt till säkerhetskänslig verksamhet.

Det finns situationer där avsaknaden av säkerhetsskyddsavtal kan medföra negativa konsekvenser

Det finns situationer där säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet exponeras för utomstående, men där det inte finns någon skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal. Ett exempel på detta kan vara olika former av samarbeten och samverkan som inte handlar om anskaffning av varor, tjänster eller byggentreprenader. Ett annat exempel kan vara situationer där det är leverantörens och inte beställarens skyddsvärden som behöver skyddas. Regleringen om säkerhetsskyddsavtal omfattar inte sådana fall, utan utgår ifrån att det är beställaren som ställer krav på säkerhetsskydd hos en leverantör. Det finns också situationer där det är oklart om det gäller krav på säkerhetsskyddsavtal.

Om det inte ställs krav på säkerhetsskyddsavtal i alla relevanta situationer där säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet kommer att exponeras för utomstående, ökar sannolikheten för att motparten inte vidtar de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs. Detta gäller även om den utomstående parten också bedriver säkerhetskänslig verksamhet och därmed omfattas av säkerhetsskyddslagens bestämmelser. Avsaknad av säkerhetsskyddsavtal kan ytterst leda till skada för Sveriges säkerhet.

Skyldigheten bör gälla i betydligt fler situationer

Vi föreslår att skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal utvidgas på så sätt att den också ska gälla för andra förfaranden än upphandlingar och andra anskaffningar. Den utvidgade skyldigheten innebär att den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet (*verksamhetsutövaren*) ska ingå ett säkerhetsskyddsavtal så snart verksamhetsutövaren avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda någon annan form av samverkan eller samarbete med en utomstående part, om förfarandet

1. innebär att den utomstående parten kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller

2. i övrigt avser eller kan ge den utomstående parten tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

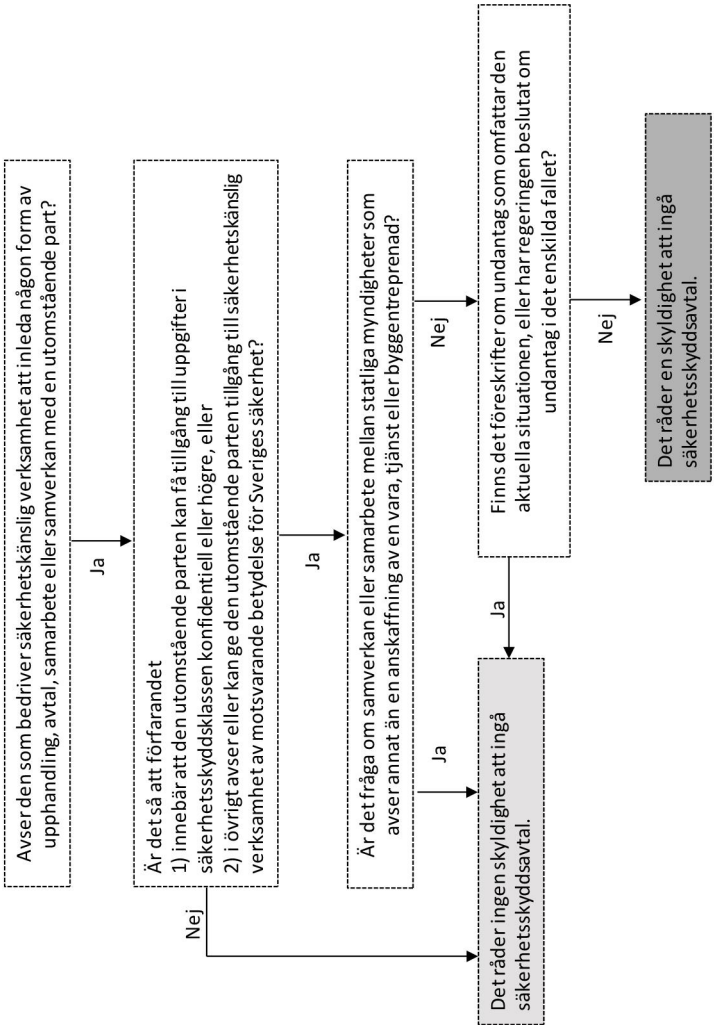
Förfaranden mellan statliga myndigheter undantas

Vi bedömer att det inte finns något påtagligt behov av att statliga myndigheter som samverkar eller samarbetar om något annat än en anskaffning ska vara skyldiga att ingå säkerhetsskyddsavtal och att en sådan skyldighet dessutom skulle ha nackdelar. Vi föreslår därför att skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal inte ska gälla samarbeten och samverkan mellan två eller flera statliga myndigheter som avser något annat än en anskaffning av varor, tjänster och byggentreprenader.

Regeringen kan föreskriva och besluta om undantag

Vi anser vidare att regeringen bör kunna föreskriva om undantag från skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal, t.ex. när det gäller anskaffning mellan vissa myndigheter, och besluta om undantag i enskilda fall. Vi föreslår därför ett bemyndigande i dessa avseenden.

Figur 1.1 Skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal

Förebyggande åtgärder i samband med utkontraktering, upplåtelse och vissa andra förfaranden

Utvecklingsbehovet

Vår kartläggning visar att det finns flera brister i säkerhetsskyddsarbetet som bl.a. yttrar sig vid utkontraktering av säkerhetskänslig verksamhet men också vid vissa upplåtelser och andra förfaranden där utomstående involveras i den säkerhetskänsliga verksamheten.

Vissa av bristerna gäller säkerhetsskyddet generellt, t.ex. att verksamhetsutövaren inte tillämpar säkerhetsskyddsreglerna eller har bristande kunskap om sina skyddsvärden. Sådana brister accentueras när verksamhetsutövaren utkontrakterar en del av den säkerhetskänsliga verksamheten eller på annat sätt kopplar in utomstående i verksamheten. Andra brister handlar specifikt om olika förfaranden där utomstående involveras i den säkerhetskänsliga verksamheten, däribland utkontraktering och upplåtelse men också andra förfaranden. Bristerna handlar om att man inte alltid prövar om förfarandet är lämpligt eller att det är svårt att pröva lämpligheten, att säkerhetsskyddsavtal kan vara bristfälliga, att man inte följer upp förfarandet medan det pågår och att det saknas tillräckliga möjligheter för samhället att ingripa mot förfaranden som är olämpliga från säkerhetsskyddssynpunkt.

En bred ansats

Med utgångspunkt i kartläggningen av utvecklingsbehovet föreslår vi ett antal förebyggande åtgärder som inte enbart är inriktade på utkontraktering och upplåtelse, utan som kan aktualiseras även vid vissa andra förfaranden med utomstående parter. Vi har delat upp åtgärderna i steg, som vi kallar *kontrollstationer*. Förslagen i de första två kontrollstationerna bygger delvis på bestämmelserna i 2 kap. 6 § nya säkerhetsskyddsförordningen. Förslagen går ut på följande.

Kontrollstation 1 – Särskild säkerhetsbedömning och egen lämplighetsprövning

Den första kontrollstationen gäller för den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och som avser att genomföra ett förfarande som kräver säkerhetsskyddsavtal. Innan förfarandet inleds ska verksamhetsutövaren genom en *särskild säkerhetsbedömning* identifiera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som den utomstående parten kan få tillgång till och som kräver säkerhetsskydd. Med utgångspunkt i den särskilda säkerhetsbedömningen och övriga omständigheter ska verksamhetsutövaren pröva om det planerade förfarandet är lämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt (*lämplighetsprövning*).

Om lämplighetsprövningen leder till bedömningen att det planerade förfarandet är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt, får det inte inledas. Detta anges uttryckligen i regleringen. Den särskilda säkerhetsbedömningen och lämplighetsprövningen ska dokumenteras.

Kontrollstation 2 – Samråd, förelägganden och förbud

Den andra kontrollstationen går bl.a. ut på att verksamhetsutövare som planerar att inleda ett förfarande i vissa fall ska samråda med tillsynsmyndigheten. Samrådsskyldigheten gäller om det planerade förfarandet innebär krav på säkerhetsskyddsavtal, och

1. innebär att den utomstående parten kan få tillgång till eller möjlighet att förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre utanför verksamhetsutövarens lokaler,
2. utgör en upplåtelse som kan ge den utomstående parten tillgång till säkerhetskänslig verksamhet i övrigt av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet, eller
3. ger den utomstående parten tillgång till informationssystem utanför verksamhetsutövarens lokaler och åtkomst till systemen kan medföra allvarlig skada för Sveriges säkerhet.

I den andra kontrollstationen ingår även en möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga verksamhetsutövaren att vidta åtgärder enligt säkerhetsskyddslagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Om ett föreläggande inte följs eller om tillsynsmyndigheten bedömer att det planerade förfarandet är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt även om ytterligare åtgärder vidtas, får tillsynsmyndigheten besluta att verksamhetsutövaren inte får genomföra det planerade förfarandet. Ett föreläggande eller förbud får bara beslutas om skälen för åtgärden uppväger den skada eller annan olägenhet som åtgärden medför för allmänna eller enskilda intressen.

Vi föreslår att ett föreläggande ska få överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm, varvid tillsynsmyndigheten bör vara motpart. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten. Ett förbud föreslås få överklagas till regeringen. Enskilda kan begära

att regeringens beslut prövas enligt lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut.

Förslagen bygger på att verksamhetsutövaren själv är skyldig att initiera samrådet. Det kan dock förekomma att en verksamhetsutövare försummar att göra det, antingen medvetet eller av förbiseende. Vi föreslår därför att även tillsynsmyndigheten ska kunna ta initiativ till samråd om förutsättningarna för samrådsskyldighet är uppfyllda.

Kontrollstation 3

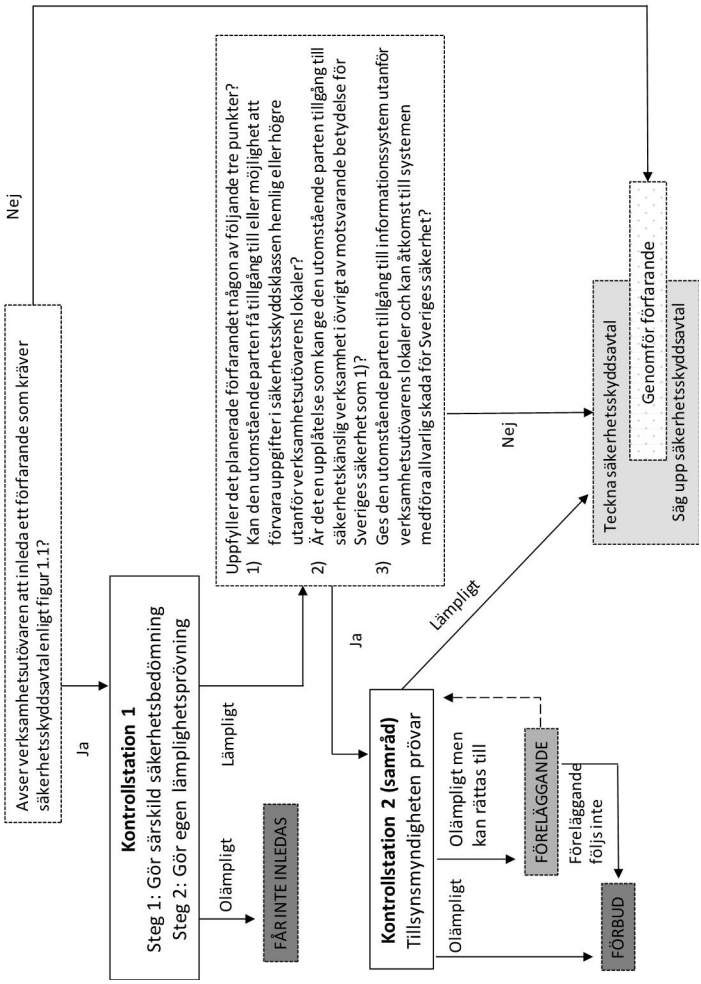
Den tredje kontrollstationen är en sorts ”nödbroms”, som innebär en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ingripa mot ett pågående förfarande, t.ex. en pågående utkontraktering eller ett annat pågående samarbete. Om ett sådant pågående förfarande som omfattas av ett krav på säkerhetsskyddsavtal är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt, får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren eller den utomstående parten i förfarandet att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att förhindra skada för Sveriges säkerhet. Föreläggandet kan bl.a. innebära ett krav på att hela eller delar av förfarandet ska upphöra. Ett föreläggande får bara beslutas om skälen för åtgärden uppväger den skada eller annan olägenhet som åtgärden medför för allmänna eller enskilda intressen.

Föreläggandet får förenas med vite och får överklagas till regeringen.

Förtydligade krav på uppföljning

Det är av stor vikt att verksamhetsutövare följer upp pågående utkontrakteringar och andra pågående samarbeten och förfaranden där det har ingåtts ett säkerhetsskyddsavtal. Vi föreslår därför bestämmelser som går ut på att verksamhetsutövaren har både rätt och skyldighet att revidera säkerhetsskyddsavtalet om det krävs på grund av ändrade förhållanden.

Figur 1.2 Förfarandet vid utkontraktering, upplåtelse och vissa andra förfaranden

Förebyggande åtgärder i samband med överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet och egendom med betydelse för Sveriges säkerhet

Utvecklingsbehovet

Överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet och egendom som har betydelse för Sveriges säkerhet kan medföra sårbarheter för Sveriges säkerhet. Till skillnad från andra förfaranden så som utkontraktering

och upplåtelse innebär överlåtelser dessutom att den som tidigare bedrivit verksamheten förlorar möjligheten att påverka hur den säkerhetskänsliga verksamheten och de säkerhetsskyddsklassificerade uppgifterna kommer att användas efter överlåtelsen. Det är problematiskt att det inte finns någon uttrycklig skyldighet för verksamhetsutövaren att pröva lämpligheten av en överlåtelse av hela eller delar av verksamheten eller av egendom i verksamheten som har betydelse för Sveriges säkerhet. Det är även problematiskt att det inte finns några möjligheter för samhället att ingripa mot överlåtelser som är olämpliga från säkerhetsskyddssynpunkt.

Kontrollstation 1 och 2 tillämpas även vid vissa överlåtelser

Vi föreslår att kontrollstation 1 och 2 ska gälla även när en verksamhetsutövare som omfattas av säkerhetsskyddslagen avser att överlåta

1. hela eller någon del av den säkerhetskänsliga verksamheten, eller
2. någon egendom i den säkerhetskänsliga verksamheten som har betydelse för Sveriges säkerhet eller för ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd.

Om dessa förutsättningar är uppfyllda ska verksamhetsutövaren alltså genomföra en särskild säkerhetsbedömning och lämplighetsprövning och därefter samråda med tillsynsmyndigheten, som får förelägga överlåtaren att vidta åtgärder enligt säkerhetsskyddslagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Om ett föreläggande inte följs eller om tillsynsmyndigheten bedömer att överlåtelsen är olämplig från säkerhetsskyddssynpunkt även om ytterligare åtgärder vidtas, får tillsynsmyndigheten besluta att överlåtelsen inte får genomföras. En skillnad i förhållande till utkontraktering, upplåtelse och vissa andra förfaranden är att samrådet vid överlåtelse även får avslutas med ett föreläggande som innebär att överlåtelsen endast får genomföras på vissa villkor, vid påföljd att överlåtelsen annars är ogiltig.

Vi föreslår vidare att kontrollstation 2 ska gälla även den som avser att överlåta aktier eller andelar i säkerhetskänslig verksamhet. Skälet är bl.a. att det annars blir för lätt att kringgå reglerna. Kraven föreslås dock inte gälla i fråga om den som avser att överlåta aktier i publika aktiebolag.

Även här föreslår vi att ett föreläggande ska få överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm, varvid tillsynsmyndigheten bör vara motpart, och att förbud ska få överklagas till regeringen. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande av förvaltningsrättens beslut.

Liksom när det gäller utkontraktering m.m. förslår vi att det är den samrådsskyldige som ska inleda samrådet, men att det ska vara tillåtet för tillsynsmyndigheten att initiera samrådet om förutsättningarna för samrådsskyldighet är uppfyllda.

Vissa överlåtelser anses ogiltiga

Vi föreslår att en överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet eller egendom ska vara ogiltig om den har genomförts trots att tillsynsmyndigheten förbjudit överlåtelsen. Samma sak föreslås gälla om samrådet har avslutats med ett föreläggande vid påföljd av ogiltighet och överlåtelsen genomförts i strid med de villkor som ställts upp i föreläggandet.

Om en samrådspliktig överlåtelse har genomförts utan samråd och förutsättningarna för ett förbud enligt kontrollstation 2 är uppfyllda, föreslår vi att tillsynsmyndigheten ska kunna förbjuda överlåtelsen i efterhand. Även i det fallet föreslår vi att överlåtelsen ska anses ogiltig.

Om en överlåtelse är ogiltig föreslår vi att tillsynsmyndigheten ska ha en möjlighet att meddela de förelägganden mot överlåtaren och förvärvaren som behövs för att förhindra skada för Sveriges säkerhet, och att förena föreläggandet med vite.

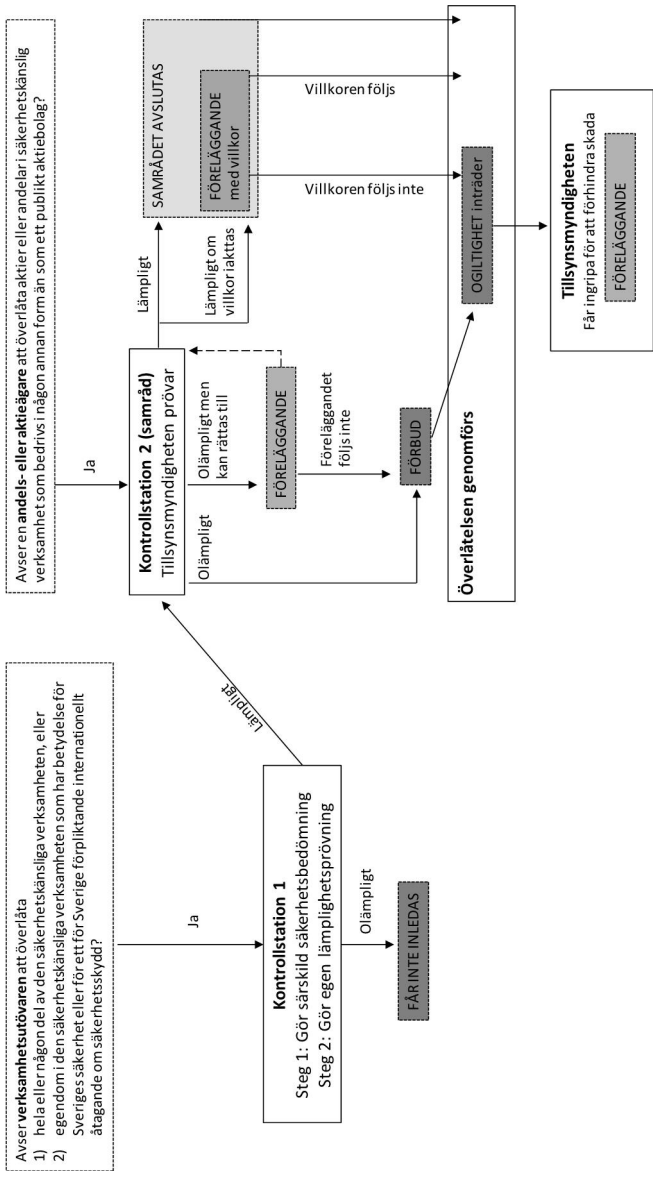
Vi föreslår att förelägganden och förbud som nu avses ska få överklagas till regeringen.

En ändrad anmälningsplikt

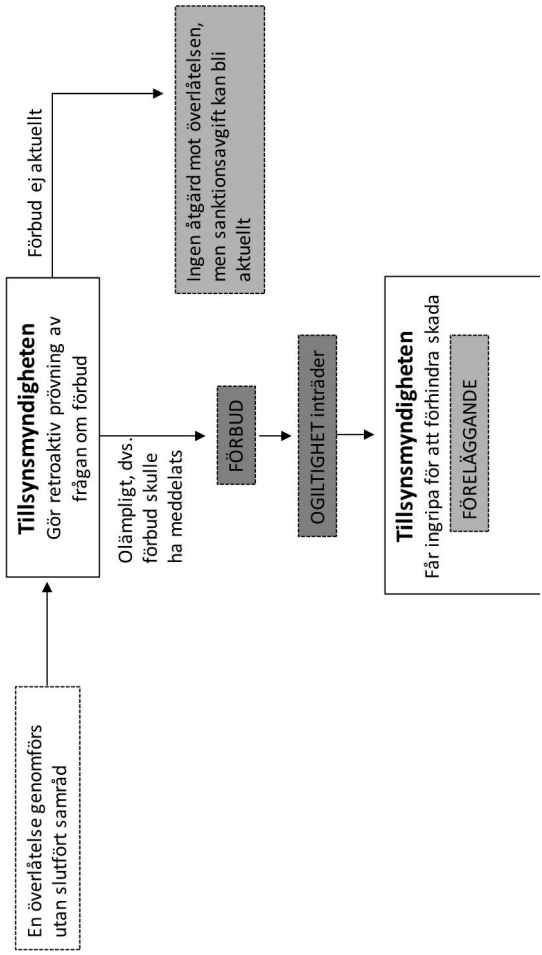
Vi föreslår att anmälningsplikten i 2 kap. 9 § första stycket nya säkerhetsskyddsförordningen vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet upphävs till följd av våra förslag om samråd. Vi föreslår vidare att denna ersätts av en anmälningsplikt för en verksamhetsutövare som får kännedom om att någon annan än verksamhetsutövaren planerar att överlåta eller har överlåtit verksamheten eller sådan egendom i verksamheten som har betydelse för Sveriges säkerhet eller för

ett för Sverige förpliktande åtagande om säkerhetsskydd. Verksamhetsutövaren ska i ett sådant fall skyndsamt anmäla förhållandet till tillsynsmyndigheten.

Figur 1.3 Förfarandet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet och viss egendom

Figur 1.4 Överlåtelse som genomförts utan samråd

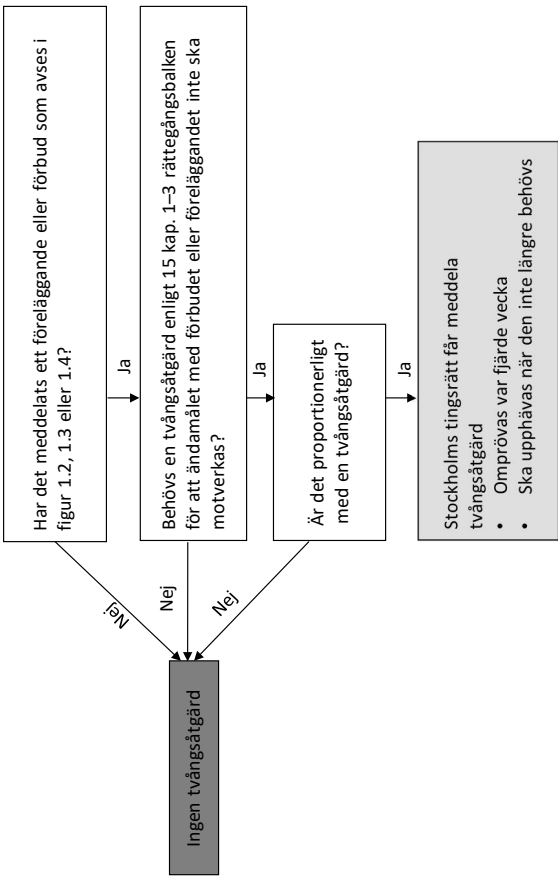
Tvångsåtgärder

Som har framgått i det föregående föreslår vi att tillsynsmyndigheten under vissa förhållanden ska kunna besluta om förelägganden och förbud i samband med utkontraktering, upplåtelse, överlåtelse och vissa andra förfaranden. Om ett sådant förbud eller föreläggande meddelats, föreslår vi att tillsynsmyndigheten även ska kunna ansöka om att Stockholms tingsrätt beslutar om sådana tvångsåtgärder som avses i 15 kap. 1–3 §§ rättegångsbalken, dvs. bland annat kvarstad.

Ansökan ska kunna beviljas om tvångsåtgärden behövs för att ändamålet med förbudet eller föreläggandet inte ska motverkas och det är proportionerligt med en sådan tvångsåtgärd. En tvångsåtgärd ska kunna beslutas även om föreläggandet eller förbudet inte fått laga kraft.

Vidare föreslår vi att följande ska gälla. Tillsynsmyndigheten åläggs en skyldighet att genast meddela rätten när syftet med en tvångsåtgärd har uppnåtts, eller det av någon annan anledning inte längre finns skäl för åtgärden. Rätten ska omedelbart upphäva åtgärden om det inte längre finns skäl för den och ska ompröva åtgärden med fyra veckors mellanrum. Åtgärden får inte upphävas utan hörande av tillsynsmyndigheten.

Figur 1.5 Tvångsåtgärder

En förbättrad tillsyn med utökade befogenheter

Utvecklingsbehovet

Vi har identifierat ett antal brister när det gäller tillsynsverksamheten och regleringen av tillsynen på säkerhetsskyddsområdet. Vi har till att börja med konstaterat att det inte är definierat och avgränsat vad tillsynen syftar till och avser. Ingen myndighet har en samlad bild över tillsynen. Vidare saknas det reglering om hur tillsynsmyndigheterna ska utbyta hotinformation med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten.

När det gäller själva tillsynen konstaterar vi att tillsyn hittills har bedrivits i alltför begränsad omfattning. Vidare anser vi att tillsynsmyndigheterna saknar de befogenheter som krävs för att de ska kunna genomföra en effektiv tillsyn och åstadkomma rättelse. Tillsynskompetensen behöver öka hos många tillsynsmyndigheter och det behöver skapas en överblick över vilka tillsynsobjekt som finns inom respektive tillsynsområde.

Säkerhetspolisen och Försvarsmakten blir samordningsmyndigheter

Med utgångspunkt i utvecklingsbehovet föreslår vi att Säkerhetspolisen och Försvarsmakten ska vara samordningsmyndigheter. I denna roll ligger att de ska ansvara för att följa upp, utvärdera och utveckla tillsynsarbetet, i samråd utveckla och tillhandahålla metodstöd för tillsyn, verka för erfarenhetsutbyte och förmedla relevant hotinformation till tillsynsmyndigheterna.

En utvecklad tillsynsstruktur

Vi föreslår även en delvis ny tillsynsstruktur som bygger på att Säkerhetspolisens och Försvarsmaktens resurser i huvudsak ska läggas på ansvaret som samordningsmyndighet och tillsyn över de allra mest skyddsvärda verksamheterna. Vi föreslår en tillsynsmyndighet för varje sakområde där det typiskt sett bedrivs säkerhetskänslig verksamhet, och bygger valet bl.a. på befintlig sak- och tillsynskompetens.

Ett antal myndigheter föreslås få fortsatt ansvar för att bedriva tillsyn enligt nya säkerhetsskyddslagen, nämligen Försvarsmakten, Säkerhetspolisen, Affärsverket svenska kraftnät, Transportstyrelsen, Post- och telestyrelsen samt länsstyrelserna i Stockholms, Skåne, Västra Götalands och Norrbottens län. Vi föreslår också att Försvarets materielverk, Finansinspektionen, Statens energimyndighet och Strålsäkerhetsmyndigheten blir nya tillsynsmyndigheter. Vidare föreslår vi att ett antal länsstyrelser inte längre ska bedriva tillsyn, nämligen länsstyrelserna i Blekinge, Dalarnas län, Gotlands län, Gävleborg, Hallands län, Jämtlands län, Jönköpings län, Kalmar län, Kronobergs län, Södermanlands län, Uppsala län, Värmland, Västerbotten, Västernorrland, Västmanlands län, Örebro län och Östergötland.

Säkerhetspolisen och Försvarsmakten kan ta över tillsynsansvaret

Det kan uppstå situationer där det finns ett behov av att Säkerhetspolisen eller Försvarsmakten utövar tillsyn över ett tillsynsobjekt som ligger under någon annan myndighets ordinarie tillsynsansvar. Ett exempel kan vara när det på grund av förändrade omständigheter är nödvändigt för att snabbt kunna agera och se till att åtgärder vidtas. Ett annat exempel kan vara att det inom ramen för ett samrådsförfarande inför t.ex. en utkontraktering eller överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet uppmärksammas att ärendet inrymmer särskilt känsliga uppgifter som inte bör hanteras av den ordinarie tillsynsmyndigheten. Vi föreslår därför att Säkerhetspolisen och Försvarsmakten ges möjlighet att ta över tillsynsansvaret över tillsynsobjekt som tillhör en annan tillsynsmyndighets ansvarsområde om det finns särskilda skäl. När det inte längre finns skäl för övertagandet ska tillsynsansvaret enligt förslaget återgå till tillsynsmyndigheten.

Tillsynens syfte och innehåll förtydligas

Det bör även i fortsättningen anges i säkerhetsskyddslagen att tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över säkerhetsskyddet hos myndigheter och andra som lagen gäller för. Möjligheten att utöva tillsyn hos den som träffat ett säkerhetsskyddsavtal bör anpassas till våra

förslag om att sådana avtal inte bara ska kunna ingås med leverantörer utan också med andra utomstående aktörer. Vi föreslår vidare att det förtydligas att tillsynen går ut på kontroll av att säkerhetsskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsmyndigheterna får nya undersökningsbefogenheter

I syfte att förstärka och effektivisera tillsynen föreslår vi flera nya undersökningsbefogenheter och dessutom en informationsskyldighet för tillsynsobjekten. Vi föreslår att tillsynsmyndigheten ges rätt att

- i den omfattning det behövs för tillsynen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, som används i verksamhet som omfattas av tillsyn,
- begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra tillsynsåtgärder, och
- förelägga den som står under tillsyn att tillhandahålla information och att ge tillträde till lokaler och liknande och att förena föreläggandet med vite.

Vi föreslår vidare en uttrycklig skyldighet för den som står under tillsyn att på begäran ge tillsynsmyndigheten den information som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten får meddela åtgärdsförelägganden för att åstadkomma rättelse

Vi föreslår att tillsynsmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs för att de som omfattas av tillsyn enligt säkerhetsskyddslagen ska fullgöra skyldigheter enligt lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den (*åtgärdsföreläggande*) och att sådana förelägganden ska få förenas med vite.

Överklagande

Vi föreslår att förelägganden som utfärdas i samband med tillsyn ska kunna överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm, varvid tillsynsmyndigheten bör vara motpart. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

Förbättrad överblick över tillsynsobjekten

Utan en samlad bild över den säkerhetskänsliga verksamhet som bedrivs inom respektive ansvarsområde är det enligt vår mening inte möjligt för tillsynsmyndigheten att planera och bedriva en effektiv tillsyn. Vi föreslår därför att den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet åläggs en skyldighet att utan dröjsmål anmäla detta till tillsynsmyndigheten, och att även utan dröjsmål anmäla när den säkerhetskänsliga verksamheten upphör. Som kommer att utvecklas under nästa rubrik föreslår vi vidare att underlåtelse att fullgöra anmälningsplikten beläggs med sanktionsavgift.

Vidare föreslår vi att tillsynsmyndigheten genom en systematisk och regelbunden kartläggning ska identifiera de verksamheter inom tillsynsmyndighetens ansvarsområde som omfattas av säkerhetsskyddslagen och hålla en uppdaterad förteckning över dessa.

Ett system med sanktioner

Sanktionsavgift i stället för straffsanktioner

Vi har övervägt om det bör införas särskilda straffbestämmelser för överträdelse av bestämmelserna i säkerhetsskyddslagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen. Vår bedömning är dock att det är mer lämpligt att man inför regler om att tillsynsmyndigheten kan besluta om sanktionsavgift.

Sanktionerade överträdelser

Vi föreslår att tillsynsmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift av den verksamhetsutövare som underlåter att

- anmäla att den säkerhetskänsliga verksamheten bedrivs eller har upphört,
- utföra eller uppdatera en säkerhetsskyddsanalys,
- vidta säkerhetsskyddsåtgärder,
- säkerhetsskyddsklassificera uppgifter,
- kontrollera säkerhetsskyddet i den egna verksamheten eller att fullgöra anmälnings- eller rapporteringsplikt,
- ingå ett säkerhetsskyddsavtal eller som ingår ett säkerhetsskyddsavtal som är bristfälligt i väsentlig mån, eller
- utse en säkerhetsskyddschef (se längre fram om våra förslag i fråga om en utvidgad skyldighet att ha en sådan chef).

Vi föreslår också att sanktionsavgift ska tas ut av en verksamhetsutövare som inleder ett förfarande eller genomför en samrådspliktig överlåtelse i strid med ett meddelat förbud eller utan att fullgöra samrådsskyldigheten. Detsamma föreslås gälla en verksamhetsutövare som genomför en överlåtelse i strid med villkor som meddelats i samband med att samrådet avslutades. Vi föreslår vidare att en verksamhetsutövare som lämnar oriktiga uppgifter i samband med tillsyn eller samråd ska kunna åläggas sanktionsavgift.

Enligt våra förslag ska sanktionsavgift även tas ut av en aktie- eller andelsägare som genomför en överlåtelse utan att fullgöra sin samrådsskyldighet eller i strid med ett meddelat förbud eller villkor, eller som lämnar oriktiga uppgifter vid samrådet.

Sanktionsavgift ska alltid tas ut

Vi föreslår att regleringen om sanktionsavgifter ska bygga på strikt ansvar och att det ska vara obligatoriskt att ta ut sanktionsavgift när en bestämmelse i säkerhetsskyddslagstiftningen som kan föranleda avgift har överträtts.

Sanktionsavgiftens storlek

Avgiften bör bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor. När sanktionsavgiftens storlek bestäms i det enskilda fallet föreslår vi att särskild hänsyn ska tas till den skada eller sårbarhet för Sveriges säkerhet som uppstått till följd av överträdelsen, till om den avgiftsskyldige tidigare begått en överträdelse och till de kostnader som den avgiftsskyldige undvikit till följd av överträdelsen. Vi föreslår att sanktionsavgiften ska kunna efterges helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Hinder mot sanktionsavgift

Vi föreslår att tillsynsmyndigheten inte ska få ingripa med sanktionsavgift om överträdelsen omfattas av ett föreläggande om vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Förfarandet vid beslut om sanktionsavgift

I fråga om förfarandet föreslår vi att följande ska gälla. Sanktionsavgift får inte beslutas om den som anspråket riktas mot inte har getts tillfälle att yttra sig inom två år efter överträdelsen. Ett beslut om sanktionsavgift ska delges. Sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Om sanktionsavgiften inte betalas inom denna tid, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Vid indrivning ska verkställighet få ske enligt utsökningsbalken. En beslutad sanktionsavgift ska falla bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft. Sanktionsavgifter ska tillfalla staten. Beslutet överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm, varvid tillsynsmyndigheten är motpart. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

Tre nya kapitel i säkerhetsskyddslagen

Våra förslag om förebyggande åtgärder i samband med bl.a. utkontraktering och överlåtelse är omfattande och bestämmelserna passar inte särskilt väl in i något av de befintliga kapitlen i nya säkerhetsskyddslagen. Vi föreslår därför att det införs ett nytt kapitel, kallat 2 a kap. Vi föreslår också att det införs ett nytt 4 a kap. om tillsyn och ett 4 b kap. om ingripande och sanktioner.

Övriga förslag

Vi lämnar även vissa andra förslag, däribland om skärpta krav på uppdatering av säkerhetsskyddsanalys och en förtydligad koppling mellan säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsprövning. Ett viktigt förslag handlar om säkerhetsskyddschefer. Vår kartläggning visar att säkerhetsskyddsfrågor ofta får en alltför undanskymd roll i verksamheten och att andra hänsyn, inte minst ekonomiska sådana, ges en överordnad roll. Detta kan bl.a. innebära att säkerhetsskyddsfrågor inte beaktas tillräckligt i samband med utkontraktering och andra förfaranden där utomstående aktörer involveras i den säkerhetskänsliga verksamheten. Vi föreslår därför att alla säkerhetskänsliga verksamheter ska ha en säkerhetsskyddschef, om det inte är uppenbart obehövligt. Vi föreslår vidare att säkerhetsskyddschefens roll förtydligas och att det ställs krav på att säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd den person som är ansvarig för verksamhetsutövarens verksamhet.